SVERIGES RIKSDAG

# Motion till riksdagen 2026/27:1022

**av Kerstin Lundgren (C)**

# Rätten att avsluta sitt liv

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att legalisera aktiv dödshjälp i Sverige för att ge rätt att avsluta sitt liv även i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

Människan vill bestämma över sitt liv så långt det går, hela livet. För många innebär det även att kunna välja hur man vill avsluta sitt liv, när ingen bot finns att få och lidandet upplevs som outhärdligt. När enbart den palliativa vården återstår och lidandet kan lindras endast genom t ex opiater. Vi har kunnat följa den kamp som många människor fört för rätten att välja hur man vill avsluta sitt liv. En kamp som medfört att vissa valt att göra sin sista resa till Schweiz för att få tillgång till den rätten. De har alla synliggjort de svåra val vi alla kan stå inför. Och för mig är det självklart att vi väljer olika och bör ha den rätten under hela livsresan. Frågan blir då om även Sverige ska möjliggöra den rätten eller om vi som medborgare skall hänvisas till andra länder. Spanien, Portugal, Tyskland har sedan tidigare beslutat om att tillåta aktiv dödshjälp och Frankrike beslutade så sent som i augusti 2026, då landets konstitutionella råd, gav klartecken att

legalisera aktiv dödshjälp.

Svenska Läkaresällskapet har tagit fram etiska riktlinjer för läkare som innebär att en läkare får avstå från och avbryta livsuppehållande behandling om en beslutskapabel patient vill det och är välinformerad och införstådd med olika behandlingsalternativ. Läkaren ska samtidigt alltid erbjuda adekvat palliativ – lindrande – behandling inklusive tillfällig eller kontinuerlig sedering om outhärdliga symtom inte kan lindras på något annat sätt. Kort uttryckt: Patienten får sova tills döden inträffar. Det är däremot idag inte tillåtet att ge läkarassisterad dödshjälp eller eutanasi, oavsett en döende människas lidande och beslutskapacitet.

Den svenska debatten om dödshjälp har gått i vågor sedan 1970-talet. Statens medicinsk-etiska råd (Smer) aktualiserade frågan om utredning och införande av dödshjälp i Sverige 1992, 2008 och 2017. Varje gång ledde det till en samhällsdebatt som visade att det i denna fråga råder delade meningar, mycket beroende på olika värden och infallsvinklar.

Smers rapport Dödshjälp – en kunskapssammanställning (2017:2) syftade till att bidra till en mer faktabaserad debatt, i synnerhet som allt fler länder nu har infört dödshjälp och redovisat sina erfarenheter. Utifrån kunskapssammanställningen om forskning och statistik kring dödshjälp i andra länder värderade Smer stödet för vanligast förekommande faktaargument men också för värdeargumenten. Värdeargument inrymmer t.ex. frågan om människor har en rätt att besluta över sin egen död. Ett beslut som ska respekteras enligt mig, men för andra är det alltid fel att avsiktligt avsluta en människas liv. Det sistnämnda gäller om beslut tas av annan än mig. Faktaargumenten inbegriper inte minst om den palliativa vården förmår, eller inte förmår, att ta hand om de svåraste symtomen i livets slutskede.

Det har nu förflutit en lång tid sedan Smers rapport 2017 och omvärlden och kunskapsläget har ändrats Jag anser att det nu måste tillsättas en statlig utredning med uppdrag att undersöka vilken av de olika modeller som tillämpas i andra länder som även bör bli tillåten i Sverige. I länder som Belgien och Nederländerna är outhärdligt lidande villkoret för att en läkare kan ge patienten det dödande medlet. I Oregon och andra amerikanska stater kan i stället människor med terminal sjukdom efter noggrant övervägande få ett läkemedel förskrivet som de sedan tar själva. Det är oerhört svåra avväganden och viktigt att tilltron till vården upprätthålls.

Jag anser att aktiv dödshjälp nu ska legaliseras i Sverige och då baserad på en utredning om dödshjälp för varje människas rätt att äga och styra över sitt liv, hela livet.

*Kerstin Lundgren (C)*